

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5527/2018
03.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Протић адвокат из ..., против туженог ЈКП „ББ“ из ..., чији су пуномоћници Милан Ивошевић и Маја Марјановић адвокати из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1761/18 од 05.07.2018. године, у седници већа одржаној дана 03.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1761/18 од 05.07.2018. године - дела првог става изреке, у погледу одлуке о накнади нематеријалне штете, и другог става изреке.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1761/18 од 05.07.2018. године у делу првог става изреке - у погледу одлуке о накнади материјалне штете и трећем ставу изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 946/15 од 12.09.2017. године у трећем, четвртном и шестом ставу изреке и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 946/15 од 12.09.2017. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да плати тужиоцу по основу накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове износ од 675.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 450.000,00 динара и за умањење опште животне активности износ од 2.250.000,00 динара, што све укупно износи 3.375.000,00 динара са законском затезном каматом од 12.09.2017. године до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете у износу од још 1.825.000,00 динара на име претрпљених физичких болова, износу од још 1.550.000,00 динара на име претрпљеног страха и износу од још 2.750.000,00 динара на име умањења опште животне активности са законском затезном каматом на ове износе почев од 12.09.2017. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у

делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени на плаћање ренте по основу престанка радне способности у износу од 35.000,00 динара почев од марта 2015. године па убудуће док та обавеза по закону траје, и то до петог у месецу за претходни месец, с'тим што је доспеле рате до пресуђења тужени дужан платити одједном а убудуће у месечним износима. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се тужени обавезе да за њега уплати доприносе за социјално осигурање на нето износ утврђене ренте од 35.000,00 динара почев од марта 2015. године до дана правноснажности пресуде, као и да исте плаћа убудуће док та обавеза по закону траје и то доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Фонду пензијског и инвалидског осигурања, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за осигурање од незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом петим изреке одлучено је да је тужба повучена у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је засновао радни однос на неодређено време код туженог и да се обавезе тужени да распореди тужиоца на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми и радној способности стеченој радом. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у укупном износу од 356.100,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1761/18 од 05.07.2018. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе странака и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 946/15 од 12.09.2017. године у другом, трећем и четвртном ставу изреке. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 946/15 од 12.09.2017. године у ставу првом изреке тако што је обавезан тужени да на име накнаде нематеријалне штете исплати тужиоцу за претрпљене физичке болове износ од 370.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 280.000,00 динара и за умањење животне активности износ од 1.900.000,00 динара, односно 2.550.000,00 динара са законском затезном каматом од 12.09.2017. године до исплате у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде, док је тужбени захтев преко досуђених износа са законском затезном каматом за наведене видове нематеријалне штете а до тражених износа одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 946/15 од 12.09.2017. године у шестом ставу изреке тако што је обавезан тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у укупном износу од 247.100,00 динара у року од 15 дана од пријема ове пресуде. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је приликом подизања терета тежине око 70кг задобио повреду кичменог стуба. У време повређивања тужилац је обављао физичке послове код туженог по уговору о привременим и повременим пословима. Нанета повреда проузроковала је јаке физичке болове у трајању од око 12 сати, болове средњег интензитета око шест месеци и болове слабог интензитета. Физичке болове тужилац је трпео и након оперативног захвата, предузетог ради лечења вратне дискус херније. Ови физички болови били су јаког интензитета и трајали су око шест сати и средњег интензитета у даљем периоду од три месеца. У моменту повређивања тужилац је доживео интензивни примарни страх у трајању од три до четири минута, а затим је осећао секундарни страх јаког интензитета од шест сати и средњег интензитета шест месеци. Претрпљени страх прерастао је у анксиозност и депресивно поларизовани афекат, тако да код тужиоца сада постоји посттрауматски стресни поремећај и поремећај прилагођавања на услове живота након трауме. Ове психичке болести умањиле су тужиочеву општу животну активност за 35%. Нанета телесна повреда и њене последице у виду неуролошког обољења - мијелопатије вратног предела са последичном тетрапарезом такође су умањиле његову општу животну активност, а тужилац није способан ни за физички рад већ му је потребна стална нега и помоћ других особа. Укупно умањење тужиочеве опште животне активности износи 75%.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права одлучили о захтеву за накнаду нематеријалне штете.

Накнада нематеријалне штете нема репарациони већ сатисфакциони карактер. Износи накнаде који су тужиоцу досуђени за физичке болове, страх и душевне болове због умањења опште животне активности одређени су у складу са чланом 200. Закона о облигационим односима. Приликом одређивања висине накнаде нематеријалне штете нижестепени судови су водили рачуна о интензитету и дужини трајања болова и страха, али и природи новчане накнаде и њеном циљу. Због тога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, засновани на тврдњи тужиоца да су одређени износи накнаде ниски и неадекватни трпљењу болова и страха, јер би виши износи накнаде били супротни члану 200. став 2. Закона о облигационим односима.

Међутим, основано се ревизијом тужиоца указује да је погрешно примењено материјално право при одлучивању о захтеву за накнаду материјалне штете.

Одредбом члана 195. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је да му накнади трошкове око лечења и друге потребне трошкове с`тим у вези, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења. Према ставу 2. ове одредбе, ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду, или су му потребе трајно повећане, или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету.

Нижестепени судови су тужиочев захтев за исплату ренте одбили са позивом на правило о терету доказивања, уз образложење да тужилац није предложио вештачење лекара специјалисте медицине рада у циљу утврђења умањења радне способности и економско-финансијско вештачење ради утврђења висине ренте.

Тужилац је већ у тужби предложио да се постојање и обим умањења његове радне способности утврди вештачењем које ће обавити вештак - лекар специјалиста неурологије. У решењу о вештачењу, донетом и објављеном на рочишту за главну расправу од 14.04.2016. године, вештачење није одређено и на ту околност али се вештак изјаснио да тужилац због неуролошког обољења није способан за физички рад већ му је потребна стална помоћ и нега других особа. Мишљење вештака у том делу првостепени суд није разјаснио на начин предвиђен чланом 270. став 4. ЗПП, и позвао вештака да се на рочишту изјасни да ли такво његово мишљење значи да тужилац нема радну способност за обављање послова физичког радника (које је обављао до штетног догађаја) нити способност за обављање других послова према његовој стручној спреми (армирач), или је његова радна способност само умањена тако да он и са тако умањеном радном способношћу може обављати послове које је до тада обављао или неке друге послове.

Услед овог пропуста недовољно је разјашњена чињеница о радној неспособности тужиоца као основу за накнаду тражене материјалне штете у виду губитка зараде, коју би тужени био дужан да надокнади плаћањем новчане ренте у смислу члана 195. став 2. Закона о облигационим односима.

Из тог разлога, пресуде нижестепених судова су морале бити укинуте у погледу одлуке о захтеву за накнаду материјалне штете, и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће утврдити да ли је тужилац потпуно или делимично радно неспособан, да ли је његова неспособност за рад у узрочној вези са штетним догађајем и да ли зато тужилац губи зараду, због чега би тужени као одговорно лице био дужан да му такву штету надокнади плаћањем новчане ренте. У случају утврђења да таква обавеза туженог постоји, суд ће висину ренте утврдити имајући у виду не само зараду коју је тужилац остваривао радом код туженог ван радног односа (по уговорима о привременим и

повременим пословима) већ и минималну зараду која се као податак објављује јавно, уз вођење рачуна и о другим околностима насталим након штетног догађаја и основном правилу одштетног права да накнада не може бити већа од настале штете.

Укинуте су и одлуке о трошковима поступка јер зависе од коначног исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом, а на основу члана 416. став 2. истог Закона као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић